KOSOVA

PLASTİK SEKTÖRÜ
PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

Tarih: Haziran 2026

Raporu Hazırlayan: Priştine Ticaret Müşavirliği

KOSOVA PLASTİK SEKTÖRÜ
PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

1. Ülke Pazarında Plastik Sektörü

1.1 İlgili Sektörde Üretim

Kosova'da ekonomi, küçük ve orta ölçekli işletmelerin ana bileşeni oluşturduğu ve söz konusu işletmelerin piyasa ekonomisine önemli katkı sunduğu bir yapıya sahiptir. Kosova'da, ekonomik anlamda yaşam standardının yükseltilmesi ve negatif yönde olan dış ticaretini dengelenmesi için sanayi yatırımlarında ve üretimde daha hızlı bir büyüme temposuna ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çerçevede, ülkedeki pek çok sektör için önemli bir niteliğe sahip olan plastik sektöründeki potansiyel ve büyümenin ülke ekonomisi açısından da önemli olduğu değerlendirilmektedir.

Kosova'da plastik sektörü son yıllarda kayda değer ölçüde büyüme göstermektedir. Kosova'da plastik sektöründe görülen üretim artışının nedenlerinin başında firmalar tarafından sektördeki ihracat potansiyelinin ve talebin oluşması ile birlikte sürdürülebilir üretime ve verimliliğe yönelik gerçekleştirilen yatırımlar sonucunda ortaya çıkan dönüşüm ile sektöre sağladığı kazanımlar olduğu değerlendirilmektedir. Özellikle Avrupalı alıcıların, Kosova'da üretilen profillerden işlenen ürün ve diğer ürünlere olan talepleri artmaya devam etmektedir. Kosova'nın plastik sektörü son yıllarda özellikle ihracata yönelik büyümektedir. 2025 yılında plastik sektöründeki 115,7 milyon avroluk ürün ihracatı toplam ihracatın yaklaşık 12,2'sini oluşturmuştur. Yurtdışındaki alıcılar tarafından Kosova'da üretilen plastik ürünlerinin kalite-fiyat dengesinin uygun olmasının, söz konusu ürünlere olan ilgiyi artırdığı söylenebilmektedir.

Diğer taraftan, üretim genel anlamda çok kısıtlı olup, ülke ekonomisinin ithalata dayalı olması dolayısıyla birçok sektörde olduğu gibi plastik sektöründe de var olan üretim düşük seviyededir. Ayrıca, hammadde tedarik sıkıntısı ve artan hammadde maliyetleri, Kosova'daki plastik sanayi sektörünün artan hızla gelişimi önündeki en önemli kısa vadeli sorunlardan birisi olmaya devam etmektedir. Özellikle son dönemde yaşanan ABD ile İran arasındaki anlaşmazlıklardan sonra plastik sektöründe hammadde sorununa yol açmış ve sektörün gelişimi olumsuz etkileyen önemli bir faktör olmuştur. Diğer faktörler ise; plastik sektöründeki üretimin çoğunun mikro ve küçük işletmeler hakimiyetinde olması, üretilen ürünlerin büyük bir çoğunluğunun katma değerinin sınırlı olması, sektörün uluslararası gelişmelere ve dış taleplere doğrudan bağımlı olması, şirketlerin teknolojik gelişmeye kısmen kapalı olması, kalifiyeli personel bulma sıkıntısının artarak devam etmesi, firmaların kurumsallık seviyesinin düşük olmasıdır.

Kosova'da inşaat sektöründeki büyüme özellikle son on yıldır artarak devam etmektedir. Plastik sektöründeki üretimin inşaat sektörüne yönelik olması, her ne kadar Kosova'da inşaat sektörü büyüyen bir sektör olsa da, ürünlerin belirli bir sektörde yoğunlaşmanın aslında sektör için risk oluşturduğu, plastik sektörünün daha fazla büyüme potansiyelini sınırlandırmakta olduğu değerlendirilmektedir. Dolayısıyla plastik sektörünün sürdürülebilirliğini sağlamak adına üretilen ürünlerde inşaat sektörü dışındaki sektörlere yayılması ve çeşitlenmesi önem arz etmektedir.

Kosova plastik sektöründe alt sektörlerinin çoğunun yüksek ihracat ve büyüme potansiyeline sahip olduğunu tahmin edilmektedir. Özellikle plastik kapı ve pencere alt sektörünün potansiyeli en yüksek alan olduğu değerlendirilmektedir. Söz konusu potansiyelin harekete geçirilmesi için işgücünün geliştirilmesi ve eğitilmesinin de bir o kadar önemli olduğu vurgulanabilmektedir.

Kosova'da plastik sektöründeki üretim, ağırlıklı olarak plastik profil üzerinden üretilen ürünlerdir. Kosova'daki kauçuk ve plastik işletmelerinin ürettiği başlıca ürünler; poşet, çöp poşeti, bidon, plastik şişe, plastik ilaç ve mücevher kutusu, plastik pvc pencere ve kapı, stor perde, su ve kanalizasyon için plastik borular, plastik kova, yoğurt için plastik ambalaj, plastik enjeksiyon ürünleri, inşaat sektöründe kullanılan plastik elektrik boruları, lastik kılıfları, kauçuk plastikler, trapez bantlar, konveyör bantları, çeşitli kauçuk ve plastik oyuncaklar vb. şeklinde sıralanabilmektedir.

Öte yandan, Kosova'nın eğitim sistemi, altı devlet üniversitesi, 80'den fazla mesleki eğitim ve öğretim okulu ve düzinelerce özel eğitim kuruluşu aracılığıyla hem ortaöğretim hem de yükseköğretim seviyelerinde çeşitli programlar sunmaktadır. Ancak plastik sektörünün teknik ve mühendislik uzmanlığına odaklanmış bir eğitim programı bulunmamaktadır. Plastik imalat sektöründeki firmalar genellikle makine ile ilgili programlardan mezun olan veya en azından Kosova'daki Mesleki Eğitim Merkezleri (MTC) tarafından sunulan kısa süreli kursları tamamlayan kişileri çalışan olarak istihdam etmektedirler. Mesleki Eğitim Merkezleri, işsizlere ve diğer iş arayanlara, işgücü piyasasının ihtiyaçlarına daha iyi uyum sağlayabilmeleri amacıyla, pratik bilgi ve becerilere yönelik mesleki eğitim hizmetleri sunmaktadır. Kosova genelinde şu anda 30'dan fazla farklı profilde eğitim hizmeti sunan 8 adet Mesleki Eğitim Merkezi (VTC) bulunmaktadır. Ancak, kamu eğitim sisteminin özel sektörün talep ettiği nitelikli işgücünü yeterince sağlayamadığı ve sektörde kalifiye çalışan sıkıntısının günden güne arttığı, özellikle 01.01.2024 tarihi itibariyle Kosova vatandaşlarının AB'ye vizesiz seyahat hakkını elde etmesi ile birlikte genç ve kalifiye nüfusun göçü ile birlikte diğer birçok sektörde olduğu gibi plastik sektöründe de personel istihdamında daha fazla sıkıntılar yaşandığı bilinmektedir.

Kosova'daki plastik sektörü; Sanayi, Girişimcilik, Ticaret ve İnovasyon Bakanlığı (MINTI), Çevre, Mekânsal Planlama Bakanlığı, Altyapı ve Ulaştırma Bakanlığı gibi düzenleyici kurumlar tarafından düzenlenmekte ve denetlenmektedir.

MINTI, sanayi sektörüyle ilgili politikaların geliştirilmesinden, özel sektör büyümesinin desteklenmesinden ve iş ortamını düzenleyen kararların veya müdahalelerin alınmasından sorumludur. Uygulamada olan mevcut politikalarını, kurumsal işleyiş öncelikli olarak yatırım teşvikini, rekabeti desteklemeyi ve ihracatı teşvik etmeyi hedeflemekte ve desteklemektedir. MINTI çatısı altında çeşitli alt kuruluşlar bulunmaktadır. Ana görevleri, özel sektörün gelişimini desteklemek için mevcut politikaları uygulamaktır. En önemli kurumlar arasında şunlar yer almaktadır:

Kosova Yatırım ve İşletme Destek Ajansı (KIESA), Kosova'da yatırım ve ihracatı teşvik etmekten sorumlu kurumdur. KIESA, Kosovalı firmaların uluslararası fuarlarda sergilenmesi veya yurt dışında ticaret misyonları yürütülmesi gibi faaliyetlerde bulunmaktadır. KIESA tarafından sağlanan destek tedbirlerinden bazıları; finansal hibeler, teknik destek ve kalite standartlarına uygun sertifikasyon konusunda danışmanlık, iş danışmanlığı gibi alanlardır.

Sınai Mülkiyet Ajansı (API), sınai mülkiyet haklarının tescili ve korunmasından sorumludur.

Kosova Standardizasyon Ajansı (KAS), standardizasyondan sorumlu olan kurumdur.

Kosova Akreditasyon Kurumu (KAA), ulusal ve uluslararası standartlara uygun olarak Kosova özel sektörünü desteklemeye elverişli ulusal bir uygunluk değerlendirme sistemi uygulamayı amaçlayan akreditasyondan sorumlu kurumdur.

Kosova Metroloji Ajansı (KMKA), kalibrasyon hizmetleri de dahil olmak üzere ulusal ölçüm cihazlarının geliştirilmesi ve sağlanmasından sorumludur.

Kosova Ticaret Kayıt Ajansı'nın (ARBK), yeni işletmelerin kaydından sorumludur.

Kosova Maliye Bakanlığı ve onun yürütme organı olan Kosova Vergi İdaresi, Kosova'da vergi ve maliye politikasından sorumlu yasal kurumlardır. Kosova mali politikalarının genel anlamda özel

sektörü destekleyici olduğu söylenebilir. Kosova Gümrük Müdürlüğü, Kosova Maliye Bakanlığı bünyesinde faaliyet göstermekte ve gümrük mevzuatının uygulanmasından, özellikle gümrük vergilerinin toplanmasından, ticaretin genel görünümünden ve ticari markaların ve diğer ticari sırların korunmasından sorumludur. Kosova, Avrupa Birliği'ne (AB) entegre olmayı hedeflediği için Kosova Gümrükleri AB standartlarına uygun olarak faaliyet göstermektedir.

Diğer taraftan, Kosova 2008 yılında bağımsızlığını ilan eden Avrupa'nın en genç ülkesidir. Bağımsızlığını ilan etmiş olmasına rağmen halen birçok ülke tarafından resmi olarak tanınmamaktadır. AB üyesi 5 ülke tarafından resmi olarak tanınmayan Kosova, Birleşmiş Milletler üyesi de değildir. Ülkenin Dünya Ticaret Örgütü'ne de üye olmamasından kaynaklı olarak istatistiki verilere erişim konusunda ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Kosova ekonomisine ve sektörlere ilişkin detaylı verilerin bulunmaması ve ekonomideki yüksek kayıt dışılık düzeyi, plastik sektörünün genel büyüklüğünün ve performansının doğru bir şekilde değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır.

1.2 Ortalama Üretici Fiyatları

Kosova'da plastik sektörde faaliyet gösteren firmaların büyük bir bölümünü küçük ve orta ölçekli işletmeler (KOBİ'ler) oluşturmaktadır. Plastik sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin karşılaştığı en büyük sorunlardan birisi hammadde tedarikindeki istikrarsızlık ve sürekli yükselen maliyetlerdir. Ürün maliyetleri ve nakliye maliyetlerinde yaşanan artışlar ürün fiyatlarının artmasına neden olmaktadır. Ticaret Müşavirliğimiz tarafından yapılan araştırmalara ve sektörün aktörlerinden edinilen bilgilere göre özellikle son 6 ay içerisinde plastik sektöründeki ürünlerin fiyatının yaklaşık %10 arttığı bilinmektedir. Plastik sektöründeki fiyatlar ürünün modeli, kalitesi ve kullanılan malzeme çeşidine göre önemli ölçüde farklılık gösterebilmekte olduğu yönündedir. Üretici fiyatlarını olumsuz yönde etkileyen diğer unsurların da, son dönemde yaşanan elektrik enerjisi fiyatlarındaki artış ve asgari ücret artışları olduğu tespit edilmiştir.

Ürün bazlı olarak, toptan satışı gerçekleştirilen standart pvc profil ürünlerinden en çok talep görenler 7, 7,6 ve 8 cm'lik olan ürünler olup söz konusu ürünlerin yaklaşık toptan satış fiyatlarının da 1 metre beyaz pvc ürünleri için 10,5 avro, 1 metre antrasit renkli pvc ürünleri için ise 11,5 avro civarında olduğu ve ürünün niteliğine göre fiyatlarında değişkenlik gösterdiği söylenebilmektedir. Plastik granül kullanarak gerçekleştirilen ürünlerde ise plastik granül kg fiyatının son dönemdeki uluslararası gelişmelerden ötürü yaklaşık %70 ila %90 oranında arttığı ve ortalama kg fiyatının 1,1 avrodan 2 avroya çıkması ilgili ürünlerin üretici fiyatlarını da büyük ölçüde artırdığı gözlemlenmiştir. Söz konusu ürün fiyatları sipariş edilen ürünün metre miktarı ve tercih edilen kalite ile doğrudan bağlantılı olup değişkenlik gösterebilmektedir.

1.3 İlgili Sektörde Üretici Yerli Firmalara ve Üretici Birlikleri/Derneklerine İlişkin Bilgiler

Kosova'da plastik sektörünün çok büyük bir bölümünü yukarıda da belirtildiği üzere KOBİ'ler oluşturmakla birlikte plastik sektörü üzerine kurulmuş bir dernek veya birlik bulunmamaktadır.

Şirketler dışında plastik imalat sektörünü etkileyen diğer kamu ve özel kurum kuruluşlar arasında ise: Üniversiteler, Kosova Sanayi, Girişimcilik, Ticaret ve İnovasyon Bakanlığı, Kosova Ekonomi Odası, Kosova Yatırımları Destekleme Ajansı, Kosova Üreticiler Kulübü gibi kurum ve kuruluşlar bulunmaktadır.

Ticaret Müşavirliğimiz kayıtlarında bulunan plastik sektöründe faaliyet gösteren firmalara ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Firma İsmi	ADRES	TEL	E mail	Web
AFRI UNIVERZAL.NTP	Fsh.shupkovcë Mitrovice	00383 49 922 222	afriuniverzal@hotmail.com	https://www.facebook.com/AFRIuniverzal/
AGROBUTRINTI	JUSUF GËRVALLA, "BESA SECURITY – K1" EMSHIR, 10000 PRISHTINA, REPUBLIC OF KOSOVA	00383 49 725 275	office@agrobutrinti.com;info@agrobutrinti.com;	https://agrobutrinti.com/
AGROPRODUKT ATB Technology REHAU	Lluka e eperme Decan	00383 44 134 116	informata.atb@gmail.com;	https://www.facebook.com/AGROPRODUKT.REHAU/
Al Plast	Rruga Marie Shllaku, Gjilan, 60000	00383 49 802 222	info@alplastks.com	https://www.alplastks.com/
Albes BAU	Korishë 20550 Prizren, Kosovo	00383 49 217 200 00383 48 340 400	baumarketalbes.biz@gmail.com;	-
Alumil Kosovo	Agron Rrahmani Nr.18 Bresje 12000	00383 38 713 222	info.ks@alumil.com;	www.alumil.com
ART Aluminyum	Rr.Shefki Kuleta nr.1 Zona Industriale 10000 Fushë Kosovë	00383 38 748 640 00383 44 115 759	info@artaluminium.com	hhttps://artaluminium.com/contact/
Beselica	Rruga Skenderbeu pn Podujeve	00383 49 875 875	info@beselica.com;	https://www.facebook.com/BeselicaDyerDritare/
BINNI.SHPK	Fsh.Maxhunaj Vushtri	00383 45 520 205	info@binni.biz;	https://www.binni.biz/
Cia Berto	Prishtine, Mitrovicë km2, Prishtin	00383 45 196 196	info@ciao-berto.com	https://ciao-berto.com/sq-al/
Dini	Magjistralja Ferizaj-Prishtinë 70000 Ferizaj	00383 44 121 741	info@dinicompany.com	https://www.dinicompany.com/produkte
Elumatec Kosova	Lidhja e Lezhes Nr. 86 42000 Vushtrri Kosovo	00383 28 573 085	albania@elumatec.info;	https://www.elumatec.com/en/elumatec-worldwide/kosovo
Everest Kosova	Zona Industriale, Pristina	00383 44 509 494	kosove@everest.al;	https://everest.al/
FASAMEN.NTP	Magjistralja Podujevë – Prishtinë km10, Kosovë	00383 44 162 651	fasameni@hotmail.com;	https://fasamen-ks.com/
FE Plast	Rr. Prizren-Suvareka 20000 / Kosovë.	00383 44 748 893 00383 45 588 577	fe_plast@hotmail.com;	http://www.feplast-ks.com/
GAP Kosova	Rruga Gjilan Ferizaj, kilometri i 3- të Gjilan 60000	00383 28 0 310 231	info@gapks.com;	https://gapks.com/
Ginza	Grabanic Kline 32000	00383 44 141 713	info@ginza-ks.com;	https://www.ginza-ks.com/
GP Metal	Zona Industriale, 10,000 Prishtinë, Kosovë	00383 44 147 257	g.pmetal@hotmail.com;info@gp-metal.com;	http://www.gp-metal.com/
Hazrolli Group Shpk	Kosovë, Suharekë, Shirokë, XK	00383 49 140 200	info@hazrolli.com;	https://www.hazrolli.com/en/rreth_nesh.php
Internorm	Korisha, 20000 Korishë	00383 45 104 333 00383 44 539537	info@internormplast-ks.com	https://www.internormplast-ks.com/

Kontura Profiles	Pejë, Kosovë	00383 49 667 847	info@kontura.com	https://kontura.com/contact-us/
Kosova Model	Koshare, Ferizaj 70000	00383 49 777 388	info@kosova-model.com;	http://www.kosova-model.com/
Lesna	Rr. Lidhja e Pejës nr. 133 10000, Prishtinë	00383 38 601 701	info@lesna.net;	https://lesna.net/en/productions/
Lider Plast	Rr. Agim Çela, 10000, Prishtine	00383 49 514 500 00383 44241521	info@liderplast-ks.com	https://liderplast-ks.com/
LİNE GROUP	Zona Industriale 30 000 Peje Kosova rr. Shefqet Shkupi, 10000, Prishtinë, Kosovë	00383 49 232 003 00383 44 438 538	info@linegroup-ks.com;	https://linegroup-ks.com/
Lokaj Plast	Deçan Kosove	00383 44 179 257	lokaj_plast@hotmail.com	https://lokaj-plast.com/
Luki Plast	Gjilan, Kosovë	00383 44 704 121	lukiplast.gjilan@gmail.com	https://lukiplast.com/
MABETEX - M-TECHONOLGIE	Fsh.Lebanë Prishtine	0038344877 777 0038338515 241 0038349501 909	mabetex@bluewin.ch;	https://www.mabetex.com/
Mitro Plast	Mitroplast, Rruga Shaqir Avdiu p.n. 40000 Mitrovicë, Republika e Kosovës	00383 45 484 214	info@mitro-plast.eu	https://mitro-plast.eu/
M-SORA	Parku i Biznesit Drenas Zona Industriale p.n. 13000 Drenas, Republika e Kosovës	00383 38 606 141	info@m-sora.al;	https://www.m-sora.al/
N.P.T. „XHARRA PLAST"	Rr. Barikadave p.n 20000 Kosovo, Kosovo	00383 44 503 342 , 00383 29 241 757	xharra.pz@gmail.com;	https://www.facebook.com/xharraplastofficial/
Novolani	Rr. Shote Galica Nr. 82 Vushtrri Kosova	00383 45 333 373	novolanii@hotmail.com	https://www.facebook.com/p/Novolani-100063675363360/
Pandora	Rr. Robert Doll Nr:34 Prishtine	00383 49 146 146	info@pandora.al;	https://www.pandora.al/
Plast Mak Kosova	Hanedan 5, Mamushë, Kosovo	00383 44 191 024	plastmak@hotmail.com;	https://plastmakks.com/
Plastech	Vushtrri, Kosovë	00383 48 398 398	info@plastech-ks.com	https://plastech-ks.com/
Protech	Rr. Ramiz Cernica 60000 Gjilan	00383 28 330 220 00383 44 210 137	info@protec-ks.net	https://www.protec-ks.net/?id=4
Roloplast KS	Mitrovica	00383 49 147 627	roloplast.rks@gmail.com	https://www.facebook.com/RoloplastKosova/
Termopan Kosova	Rr. Isa Kastrati, Prishtinë, Kosovë.	00383 44 111 615	info@termopan-ks.com;termopan_pr@hotmail.com;	https://termopan-ks.com/
THERMO SHPK - GAELAN KOSOVA TEMSİLCİSİ	Rr.Fsh.Penuh Podujeve	00383 44 151 887	shemsi1971@hotmail.com	https://www.gealan.de/en/where-to-buy-our-windows/thermo-sh-p-k/
Ukaj	Magjistralja Pejë – Deqan Rr.186/4 Pejë, 3000	00383 44 139 353	info@ukaj.com;	https://www.ukaj.com/
Vali al - PVC	Zona Industriale Rr. Bujanovci, pn. 60 000 Gjilan, Kosovo	00383 44 501 250	ahmet_bucolli@hotmail.com;	https://www.facebook.com/profile.php?id=100063552743031&paipv=0&eav=AfZCDNVebNmb-

				lCH0z0leYD-0IzBePMKyTqW6FiY0P2doTSszj-IU69jtQEEw-Ks61M
VAM Group	Fushe Kosova, Kosova	00383 49 822 700	info@vamgroup.eu;	https://vamgroup.eu/
VBH KOSOVO LLC	Parku i Biznesit Drenas13 050 Bushat / Kosovë	00383 44 859 700	shehu_pdt@hotmail.com;vbh-kosovo@hotmail.com;	https://www.vbh.de/en/company/vbh-worldwide/
Vraniçi Plast	Komandant Drini, Suharekë 23000	00383 44 318 122	vraniqiplast@hotmail.com	https://www.facebook.com/people/Vraniqi-Plast/100038810756812/
Winaks	Rr. Barikadave nr.81/A/Arbanë - Prizren	00383 29 244 180	info@winaks.net	https://www.facebook.com/winaks.net/

Kosova'da etkin faaliyet gösteren Ticaret Odaları ve İşadamı Derneklerine ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir.

İsim	Adres	Telefon	e-mail	Web
Kosova Ekonomi Odası	Oda Ekonomike e Kosovës	Kamu	Rr. Nena Tereza Nr.20 Priştine	0038338224299
Kosova Yatırım ve Kurumsal Destek Ajansı (KIESA)	Agjencisë për Investime dhe Përkrahjen e Ndërmarrjeve në Kosovë	Kamu	Rr. Muharrem Fejza, Lagja Spitalit Priştine	003833820036542
Kosova Türkiye Ticaret Odası	Oda Tregtare Kosovaro Turke	Dernek	Imzot Nıke Prella No. 42 Ulpiane Priştine	0038338550100
"ESNAF" İş Adamları ve Esnaflar Derneği	ESNAF" İş Adamları ve Esnaflar Derneği	Dernek	"Ismet Jashari Kumanova	
20000 Prizren"	0038329241931 0038344950050	info@esnaf-rks.org;	http://www.esnaf-rks.org/tr/	
Kosova İşletmeler Birliği	Aleanca Kosovare e Bizneseve	Dernek	Lidhja e Prizrenit, Prishtinë	0038338221044
Kosova Sanayi ve Ticaret Odası	Oda e Tregtise dhe Industrise	Dernek	Rr. Gazmend Zajmi, nr.6, Bregu i Diellit, Prishtinë	0038338223213
Kosova Üreticiler Kulübü	Klubi i Prodhuesve të Kosovës	Dernek	Rr.Lorenc Antoni, Nr.21, Qyteza Pejton,	0038345665734
Kosova Almanya Ticaret Odası	Oda Ekonomike Gjermano – Kosovare	Dernek	Rruga Prishtinë – Fushë Kosovë, Icon Tower, Rr. Tirana, 10000 Prishtina Kosovo	0038338600880

1.4 Plastik Sektöründe Perakende ve Toptan Satışlara İlişkin Bilgi

Kosova plastik ürünlerinin perakende satışı genel olarak sektörde faaliyet gösteren plastik doğrama ve işleme firmalarının üzerinden gerçekleşmektedir. Toptan satışlar ise ağırlıklı olarak kamu ihale kurumunun açıkladığı ihaleleri kazanan veya büyük inşaat projeleri üstlenen firmaların talebi üzerine gerçekleşmektedir. Son yıllarda özellikle Kosovalı plastik sektör firmalarının Avrupa Birliği pazarına toptan ürün satışlarında artış olduğu gözlemlenmektedir.

2. Ülkenin Sektörde Dış Ticareti

2.1 Plastik (39 GTİP) Sektöründe Ülkenin En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

	Ülke Adı	2025 İthalat Değeri (€)	Miktar (kg)	Pay (%)
1	Almanya	54.958.749	15.143.150	17
2	Türkiye	53.726.576	27.738.289	17
3	Çin	42.548.275	22.969.169	13
4	ABD	20.532.723	7.591.379	6
5	Kuzey Makedonya	19.417.265	12.876.497	6
6	Bulgaristan	14.876.862	13.681.787	5
7	İtalya	12.848.360	3.879.706	4
8	Sırbistan	11.246.979	5.638.760	4
9	Suudi Arabistan	10.151.173	9.165.278	3
10	Polonya	9.599.354	2.636.477	3
	TOPLAM	**320.749.089,85**	**159.987.341,14**	**100**

Kaynak: Kosova Gümrük Müdürlüğü

Kosova Gümrük Müdürlüğü verilerine göre, 2025 yılı içerisinde 39 GTİP başlığı altında sınıflandırılan plastik ve plastikten mamul ürünlerde Kosova'nın toplam ithalatı 320,7 milyon € olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu ithalatın toplam miktarı yaklaşık 160 milyon kg olup, sektör ülkenin dış ticaretinde önemli bir yer tutmaktadır.

Sektörde en fazla ithalat gerçekleştirilen ülkeler incelendiğinde, Almanya 54,9 milyon € ve %17'lik pay ile ilk sırada yer alırken, Türkiye 53,7 milyon € ve yine yaklaşık %17'lik pay ile ikinci sırada bulunmaktadır. Almanya ve Türkiye birlikte sektör ithalatının yaklaşık üçte birini karşılamaktadır. Çin ise 42,5 milyon € ve %13'lük pay ile üçüncü sırada yer almakta olup, ilk üç ülkenin toplam payı sektör ithalatının yaklaşık %47'sine ulaşmaktadır.

Türkiye, sektör ithalatında Almanya ile birlikte lider tedarikçi konumunda bulunmakta olup, miktar bazında değerlendirildiğinde 27,7 milyon kg ile ilk sırada yer almaktadır. Bu durum, Türkiye'nin Kosova plastik sektöründeki rekabet gücünün yalnızca değer bazında değil, aynı zamanda hacim bazında da oldukça güçlü olduğunu ortaya koymaktadır.

2.2 Plastik (39 GTİP) Sektöründe Ülkenin En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

	Ülke Adı	İhracat Değeri (€)	Miktar (kg)	Pay (%)
1	Almanya	25.412.121	6.901.949	22
2	İsviçre	20.539.116	4.624.851	18
3	Arnavutluk	10.202.928	4.170.559	9
4	Hollanda	9.905.741	4.234.325	9
5	Kuzey Makedonya	7.036.649	4.157.859	6
6	Belçika	6.356.326	3.033.806	5
7	Sırbistan	5.999.873	3.120.256	5
8	İtalya	4.670.546	1.640.238	4
9	Karadağ	4.255.661	1.678.985	4
10	Fransa	4.169.156	555.343	4
15	**Türkiye**	**1.135.021**	**507.270**	**0,9**
	TOPLAM	**115.791.558**	**42.281.290**	**100**

Kaynak: Kosova Gümrük Müdürlüğü

Kosova Gümrük Müdürlüğü verilerine göre, 2025 yılı içerisinde 39 GTİP başlığı altında yer alan plastik ve plastikten mamul ürünlerde Kosova'nın toplam ihracatı 115,8 milyon € olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu ihracatın toplam miktarı yaklaşık 42,3 milyon kg olup, sektör Kosova'nın imalat sanayi ihracatında önemli bir paya sahiptir.

2025 yılında plastik sektöründe en fazla ihracat gerçekleştirilen ülke 25,4 milyon € ve %22'lik pay ile Almanya olmuştur. Almanya'yı 20,5 milyon € ve %18'lik pay ile İsviçre takip etmektedir. Arnavutluk ve Hollanda ise sırasıyla 10,2 milyon € ve 9,9 milyon € ihracat değeriyle üçüncü ve dördüncü sırada yer almaktadır. İlk dört ülkeye yapılan ihracat, toplam sektör ihracatının yaklaşık %58'ini oluşturmaktadır.

Türkiye ise 1,1 milyon € ihracat değeri ve yaklaşık %0,9'luk pay ile Kosova'nın plastik sektöründe en fazla ihracat gerçekleştirdiği 15. ülke konumundadır. Buna karşın, Türkiye ile Kosova arasındaki ticari ilişkilerin ağırlıklı olarak plastik hammaddeleri ve mamullerinde ithalat yönlü olduğu, sektör ihracatında ise Avrupa pazarlarının daha belirleyici bir rol oynadığı görülmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, Kosova plastik sektörünün ihracat performansı büyük ölçüde Almanya, İsviçre ve bölge ülkelerindeki talebe bağlı olduğu değerlendirilmektedir.

2.3 Plastik Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler (İlk 10 Ürün)

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	2025 İthalat Değeri (€)	2025 Türkiye'den İthalatı (€)	Türkiye'den İthalat Payı (%)
3916.20	Vinil klorür polimerlerinden olan plastikten mamuller, monofiller, çubuklar ve profiller	46.300.327	4.870.311	10,5
3926.90	Plastikten diğer eşyalar	32.930.477	3.092.916	9,3
3903.11	Genleşebilen stiren polimerleri	18.187.435	3.472.211	19,1
3901.20	Özgül kütlesi 0,94 veya daha fazla olan polietilen	15.876.755	633.964	3,9

3921.90	Plastikten diğer plakalar, levhalar, yapraklar, filmler, folyoler ve şeritler	13.384.081	5.319.598	3,9
3901.10	Özgül kütlesi 0,94'ten az olan polietilen	13.240.436	338.799	2,5
3923.30	Plastikten damacanalar, şişeler, mantarlar ve benzeri eşya	12.939.994	2.414.111	18,6
3920.10	Etilen polimerlerden olan plakalar, levhalar, filmler, folyo ve şeritler	8.617.397	3.212.784	37,2
3925.90	Diğer plastikten inşaat malzemeleri	8.250.498	1.379.265	16,7
3917.21	Etilen polimerlerinden olan plastikten hortumlar, borular ve bağlantı elemanları	7.545.204	242.906	3,2

Kaynak: Kosova Gümrük Müdürlüğü

2.4 Plastik Sektöründe Ülkenin Altılı Tarife Bazında En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler (İlk 10 Ürün)

Tarife Pozisyonu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	2025 İhracat Değeri (€)	2025 Türkiye'ye İhracatı (€)	Türkiye'ye İhracat Payı (%)
3925.20	Plastikten kapılar, pencereler ve çerçeveleri	50.313.148	-	-
3921.11	Stiren polimerlerinden olan plastikten plakalar, levhalar, yapraklar, filmler, folyoler ve şeritler	13.799.215	-	-
3923.21	Etilen polimerlerinden olan plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzemeler	7.753.724	-	-
3923.29	Diğer plastiklerden olan eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzemeler	6.533.894	439	-
3926.90	Diğer plastikten eşyalar	6.449.412	15.409	0,02
3925.90	Diğer plastiklerden inşaat malzemeleri	4.551.348	-	-
3917.21	Etilen polimerlerinden olan plastikten hortumlar, borular ve bağlantı elemanları	4.065.302	-	-
3920.10	Etilen polimerlerinden olan plastikten diğer plakalar, levhalar, filmler, folyo ve şeritler	3.620.559	161	-
3901.10	Özgül kütlesi 0,94'ten az olan polietilen	2.033.910	11.770	0,05
3923.10	Plastikten kutular, kasalar, sandıklar ve benzeri eşya	1.783.947	-	-

Kaynak: Kosova Gümrük Müdürlüğü

Sektörde Ülkemizden İhracat (Değer - Miktar)

2.5 Sektörde Ülkemizin Kosova'ya İhracatı (Değer-€) (İlk 10 Ürün)

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	2021	2022	2023	2024	2025
3921.90	Plastikten diğer plakalar, levhalar, yapraklar, filmler, folyoler ve şeritler	4.327.566	4.684.840	5.803.634	6.094.459	5.319.598
3916.20	Vinil klorür polimerlerinden olan plastikten mamuller, monofiller, çubuklar ve profiller	4.678.505	5.457.563	5.227.546	6.028.606	4.870.311
3903.11	Genleşebilen stiren polimerleri	13.795.081	9.874.748	4.661.950	8.181.325	3.472.211
3920.10	Etilen polimerlerden olan plakalar, levhalar, filmler, folyo ve şeritler	2.704.065	3.799.846	3.075.438	3.479.566	3.212.784
3926.90	Plastikten diğer eşyalar	3.059.000	3.270.795	3.333.948	3.342.606	3.092.916
3906.90	Diğer akrilik polimerler	1.870.177	4.193.274	2.781.663	3.059.999	2.859.840
3924.10	Plastikten sofra ve mutfak eşyası	2.201.848	2.736.225	2.605.823	2.672.918	2.550.954
3923.30	Plastikten damacanalar, şişeler, mantarlar ve benzeri eşya	380.203	376.711	516.946	2.179.232	2.414.111
3907.99	Diğer poliasetaller, polieterler ve epoksi reçineler	1.568.618	1.804.884	2.038.409	1.990.392	1.921.914
3923.10	Plastikten kutular, kasalar, sandıklar ve benzeri eşya	968.609	1.375.849	1.480.659	1.659.015	1.900.350
TOPLAM		**56.117.220**	**59.313.646**	**51.827.011**	**59.734.133**	**53.726.576**

Kaynak: Kosova Gümrük Müdürlüğü

2.6 Sektörde Ülkemizin Kosova'ya İhracatı (Miktar - Kg) (İlk 10 Ürün)

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	2021	2022	2023	2024	2025
3921.90	Plastikten diğer plakalar, levhalar, yapraklar, filmler, folyoler ve şeritler	2.206.691	2.019.641	2.236.557	2.488.482	2.175.388
3916.20	Vinil klorür polimerlerinden olan	2.874.698	2.929.622	2.943.376	3.403.188	2.703.355

	plastikten mamuller, monofiller, çubuklar ve profiller					
3903.11	Genleşebilen stiren polimerleri	8.810.110	4.841.809	3.051.670	5.543.265	2.459.917
3920.10	Etilen polimerlerden olan plakalar, levhalar, filmler, folyo ve şeritler	1.226.784	1.574.271	1.533.308	1.744.362	1.805.962
3926.90	Plastikten diğer eşyalar	1.213.681	1.222.563	1.060.951	975.629	886.858
3906.90	Diğer akrilik polimerler	1.611.611	3.102.696	2.671.044	2.903.778	2.872.691
3924.10	Plastikten sofra ve mutfak eşyası	776.684	774.646	779.473	765.275	786.004
3923.30	Plastikten damacanalar, şişeler, mantarlar ve benzeri eşya	156.560	102.516	209.258	1.243.137	1.306.524
3907.99	Diğer poliasetaller, polieterler ve epoksi reçineler	644.567	725.937	974.293	956.649	1.005.022
3923.10	Plastikten kutular, kasalar, sandıklar ve benzeri eşya	356.175	441.720	492.012	536.751	640.064
TOPLAM		**31.583.504**	**28.092.424**	**24.718.811**	**29.786.501**	**27.738.289**

Kaynak: Kosova Gümrük Müdürlüğü

3. Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş

3.1 Sektör İçin Hedef Bölgeler/Şehirler/Eyaletler

Kosova'nın Başkenti Priştine sektör için en önemli potansiyel şehir olmakla birlikte, diğer önemli hedef şehirler ise Prizren, Ferizaj, Fushe Kosove, Mitrovica, Gilan, Gjakova, Suhareka ve Peja olarak sıralanmaktadır.

3.2 Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı

Kosova, küçük ve orta ölçekli işletmelerin (KOBİ'ler) ekonominin ana bileşeni oluşturduğu ve söz konusu işletmelerin piyasa ekonomisine önemli katkı sunduğu bir yapıya sahiptir. Kosova'da plastik sektörü son yıllarda kayda değer ölçüde büyüme göstermiştir. Kosova genelinde üretim genel anlamda çok kısıtlı olup, ülke ekonomisinin ithalata dayalı olması dolayısıyla birçok sektörde net ithalatçı konumunda olan Kosova'nın plastik sektöründe ağırlıkla ithal edilen profillerin işlenmesi suretiyle ürün üretimi bulunmaktadır. Diğer taraftan, sektörde önde gelen firmalar Raporun 1.3 bölümünde detaylı olarak belirtilmiştir.

3.2.1 İlgili Oda/Birlik/Dernek/STKlar ve İletişim Bilgileri

Kosova'da faaliyet gösteren şirketlerin herhangi bir ticaret odası veya benzer kuruluşa kayıt yaptırma zorunluluğu bulunmaması dolayısıyla, diğer sektörlerde olduğu gibi plastik sektöründe de

faaliyet gösteren şirketler büyük ölçüde birbirinden bağımsız hareket etmektedir. Sektörde faaliyet gösteren şirketlerin yaklaşık %25'inin Kosova'daki mevcut iş dünyası derneklerinden biriyle resmi bir ilişkisi olduğunu tahmin edilmektedir. Sektördeki şirketlerin çoğunun Kosova'daki ticaret odalarından birinin üyesi olduğu söylenebilmektedir.

3.2.2 Varsa İthalatçı Firma Bilgisi Alınabilecek Açık Kaynaklar

Kosova'nın bağımsızlığını 2008 yılında ilan etmiş yeni bir ülke olması ve buna bağlı olarak daha yeni yeni yapılanmakta olan bir ekonomiye sahip olması bilgi erişiminde zorluklar yaşanmasına neden olmaktadır. Ayrıca, Kosova'nın bağımsızlığının dünyanın belli bir kısmı tarafından tanınmaması, Birleşmiş Milletler'e ait TradeMap vb. veri tabanlarında yer almamasına neden olmakta, bu durum dış ticaret verilerine erişimi sınırlamaktadır.

Diğer taraftan, Kosova'da gümrük idareleri de "firma mahremiyetini" gerekçe göstererek ithalatçı bilgilerini paylaşmamaktadır. Öte yandan, sektörde faaliyet gösteren şirketlerin var olup olmadığına ilişkin bilgilere ise Kosova Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Kosova Şirket Kayıt Ajansı (ARBK) https://arbk.rks-gov.net/TableSearch sistemi üzerinden erişilebilmektedir.

3.3 Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler

Uluslararası ticarette gerekli olan standart belgeler dışında, plastik sektöründe istenen ek bir zorunlu belge bulunmamaktadır. Zorunlu belgelere ilişkin Kosova Gümrükler Müdürlüğü Kosova Entegre Gümrük Tarife Cetveline https://dogana.rks-gov.net/CustomsFee bağlantı adresinden erişim sağlanabilmektedir.

3.4 Sektörde sevk öncesi inceleme zorunluluğu var mıdır? Varsa yetkilendirilmiş gözetim şirketleri hangileridir?

Kosova'da ürün güvenliği, ithalat denetimi, piyasa gözetim ve denetimi aracılığı ile yapılmakta olup, ayrıca doğrudan halk sağlığını etkileyebilecek gıda vb. ürünlerde sevk öncesi inceleme sistemi de uygulanmaktadır. Sevk öncesi inceleme sistemi sadece daha önce Avrupa Birliği üye ülkelerine ihracatı hiç yapılmamış ürünler için uygulanmaktadır.

Ürün güvenliği denetimleri konusunda sistemlere göre sorumlu olan kurum ve kuruluşlar, Kosova Gümrük Genel Müdürlüğü ve Kosova Piyasa Müfettişliği Ajansıdır.

Kosova Ticaret, Sanayi ve Girişimcilik Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Piyasa Müfettişliği Ajansı, tüketiciler nezdinde ürün ve hizmet güvenliğini sağlamaya yönelik var olan yasal mevzuatın uygulamalarını denetlemek ve uygulamakla mükelleftir. Yapılan denetimler sonucunda güvensiz çıkan ürünlere ilişkin müfettişler yasal işlem başlatabilmekte, ürünü piyasadan toplatabilir veya para cezası verilebilmektedir.

3.5 Sektördeki Önemli Fuarlar (milli katılım olup olmadığı) ve Tarihleri

Kosova'da plastik sektörüne yönelik özel olarak düzenlenen fuar bulunmamakta olup, ülkede yıl içerisinde 2 farklı kurum/kuruluş tarafından uluslararası fuar düzenlenmektedir. Bunlar; Kosova Chamber of Commerce (OEK) ve Congress and Event Organization (CEO)'dır. Fuarlar, Expokos Uluslararası Fuar, Agrokos Tarım ve Gıda Fuarı, Uluslararası Priştine Genel Fuarı ve Agri-Renew

Tarım ve Yenilenebilir Enerji Fuarı'dır. Söz konusu fuarlar büyük çapta olmamakla birlikte bölge ülkelerinden de katılım sağlandığı görülmektedir. Priştine Genel Fuarı ve Expokos fuarlarında plastik firmalarının da yer aldığı gözlemlenmiştir.

3.6 Sektör firmalarına hitap eden ve gerçekleştirilmesi planlanan ticaret heyetleri

Ticaret Müşavirliğimiz bilgisi dahilinde 28 Eylül – 30 Eylül 2026 tarihleri arasında Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) ve Doğu Anadolu İhracatçılar Birliği (DAİB) iş birliğinde Kosova'ya yönelik bir Genel Ticaret Heyeti programı planlanmakta olup, söz konusu heyette plastik sektöründen de firmaların katılımı öngörülmektedir.

3.7 Varsa Sektörde İhale Yayımlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler

Kosova'da küçük, orta ve büyük ölçekli kamu projeleri Kosova Kamu İhale Düzenleme Komisyonu tarafından yayımlanmakta ve duyurular https://e-prokurimi.rks-gov.net/ web sitesi üzerinden takip edilebilmektedir.

Ayrıca, daha önce Kosova'da faaliyet gösterdiğiniz sektörde açılmış ve sonuçlandırılmış ihalelerin kazananlarını tespit etmek ve bu firmaların alt yüklenicisi olmak için ise, bir başka veri tabanı olan https://www.prokurimihapur.org internet adresi bulunmaktadır.

3.8 Ülkenin, Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/Tercihli Ticaret Anlaşmaları Hakkında Bilgi

27 Eylül 2013 tarihinde imzalanan Türkiye ile Kosova arasında Serbest Ticaret Anlaşması, ülkemizde 4 Nisan 2015 tarihli ve 6649 sayılı Kanunla onaylanmış ve 14 Temmuz 2015 tarihli ve 29416 sayılı (Mükerrer) Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Kosova tarafında ise bahse konu anlaşmanın yürürlüğe girmesi, 11 Haziran 2019 tarihinde Kosova Cumhurbaşkanı'nın imzalamasının ardından 13 Haziran 2019 tarihinde resmi gazetede yayınlaması ile **1 Eylül 2019** tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Anlaşmayla, ülkemizce 2008 yılından bu yana Kosova menşeli sanayi ürünlerinde uygulanan tek taraflı gümrük vergisi muafiyeti konsolide edilmiştir. Buna karşılık Kosova tarafı sanayi ürünlerinin tamamında Anlaşmanın yürürlüğe girişini takip eden 9 yıl içinde gümrük vergilerini kademeli olarak sıfırlamayı kabul etmiştir. (Bu doğrultuda, STA'da belirlenen şartlar dâhilinde yer yıl çeşitli ürün gruplarında Türk ürünlerine uygulanan vergi oranlarında düşüş gerçekleşmektedir). Tarım ürünlerinde ise karşılıklı olarak 850 adet tarım ürününde taviz tanınmıştır.

Kosova'nın STA Anlaşması bulunan diğer ülkeler veya ülke grupları aşağıdaki gibidir:

CEFTA - Orta Avrupa Serbest Ticaret Anlaşması,

AB ve Büyük Britanya ile İstikrar ve Ortaklık Anlaşması,

EFTA - Avrupa Serbest Ticaret Birliği *(Müzakereler bitmiş olup, taraf ülkelerin meclis onay süreçleri beklenmektedir, henüz yürürlüğe girmemiştir.)*

Kosova'ya ihraç edilecek ürünlere uygulanacak vergi oranlarının görülebildiği **Kosova Gümrük Tarife Cetveline** https://dogana.rks-gov.net/CustomsFee internet adresinden erişebilir. Diğer taraftan, Kosova, serbest ticaret anlaşması bulunmayan ülkelerin ürünlerine %10 gümrük vergisi uygulamaktadır.

3.9 Varsa Tercihli Tarifeden Yararlanmak İçin Gereken Belgeler

Kosova ile Türkiye arasında Serbest Ticaret Anlaşması (STA) kapsamında tercihli ticarette gümrük muafiyeti için EUR.1 Dolaşım Belgesi ile ürünlere ilişkin gümrük muafiyeti sağlanmaktadır.

3.10 Sektörde Standartlar

Kosova'nın Standardizasyon mevzuatı Uluslararası Standartlar ile Avrupa Standartlarını yansıtmaktadır.

Kosova'da ürün güvenliği ve denetimine ilişkin olarak iki kurum bulunmakta olup, bunlardan bir tanesi Kosova Standardizasyon Kurumu (Kosovo Standardization Agency) diğeri ise Akreditasyon Müdürlüğü (Accreditation Directorate)'dür. Kosova Sanayi, Girişimcilik ve Ticaret Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren bu kurumlarının internet adresleri aşağıda yer almaktadır:

Kosova Standardizasyon Kurumu: https://mint.rks-gov.net/page.aspx?id=1,59
Kosova Akreditasyon Müdürlüğü: https://mint.rks-gov.net/page.aspx?id=1,61

Bu alandaki en üst düzeydeki yasal düzenleme, Kosova Sanayi, Girişimcilik ve Ticaret Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 30 Mayıs 2018 tarihinde yürürlüğe giren "Uygunluk Değerlendirmesi ve Ürünler için Teknik Düzenlemeler (Law No. 06/L-041)" başlıklı kanundur. Söz konusu Kanun https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=16388 internet adresinde yer almakta olup, üst sağ köşedeki İngilizce seçeneğine tıklanması halinde, Kanunun ingilizce versiyonuna ulaşılabilmektedir.

Bu Kanun'un 6 ncı maddesinde işaretleme, uygunluk değerlendirmesi, dokümantasyon, güvenlik bilgileri gibi teknik düzenlemelere ilişkin gerekliliklere yer verilmiştir. Uygunluk denetimi prosedürleri Kanun'un 3 üncü bölümünde açıklanmıştır. Operatörlerin yükümlülükleri Kanun'un 4 üncü bölümünde açıklanmıştır. Yurtdışında düzenlenen uygunluk belgelerinin geçerliliğine ilişkin koşullar Kanun'un 5 inci bölümünde yer almaktadır. Teknik düzenlemelerin kaydı ve bildirimine ilişkin gereklilikler 6 ncı bölümde belirtilmiştir. Piyasadaki ürünlerin gözetimi 7 nci bölümde belirtilmiştir. Piyasaya sürülecek ürünlerin denetimi 8 nci bölümde belirtilmiştir.

3.11 Sektörde Etiketleme

Kosova'da özellikle insan sağlığını doğrudan etkileyebilecek ürünlere ilişkin detaylı etiketleme mevzuatı bulunmakta olup, bunun dışında ülkeye ithal edilen diğer ürünlerde daha basit

etiketleme uygulaması bulunmaktadır. Plastik sektöründe de ithal edilen ürünlere ilişkin menşe ülkesi ve ürüne ilişkin teknik özelliklerin yer aldığı bir bilginin ürüne bağlı olması şartı aranmaktadır.

3.12 Sektörde Ambalajlama

Kosova'ya ihraç edilecek ürünlerin üzerinde ürünün ismi, ithalatçının adı, ürünün menşei, ürünün ağırlığı, içeriği, ne şekilde muhafaza edileceği gibi bilgilere yer verilmesi gerekir. Ürünün üzerindeki etiketin Kosova'nın resmi dilinde olma zorunluluğu bulunmaktadır. Ürün paketinde bu bilgilerin yer alması zorunlu olmayıp, ürünün üzerinde etiket yapıştırmak suretiyle de bu bilgilere yer verilebilmektedir.

Ayrıca tüketicinin korunması mevzuatı; teknik ürünlerde ürünün nasıl kullanılacağı, yetkili bakım yerleri, garanti süresi gibi bilgilerin de ürüne eşlik etmesini zorunlu kılmaktadır.

3.13 Lojistik (nakliye süresi, en fazla tercih edilen taşıma modları, güzergâhlar v.b.)

Kosova'nın dış ticaretinde en yoğun kullanılan taşıma modu karayolu taşımacılığıdır. Karayolu taşımacılığı dışında kısmen havayolu taşımacılığı ve çoğunlukla madencilik ürünlerine yönelik ve kısıtlı olmakla birlikte demiryolu taşımacılığı da bulunmaktadır. Kosova'nın denize kıyısı olmadığı için doğrudan denizyolu taşımacılığı bulunmamaktadır. Ancak, ülkeye gelen ürünlerin bir bölümünün Arnavutluk'un Dıraç limanına kadar deniz yolu ile geldiği sonrasında karayolu ile Kosova'ya ulaştığı bilinmektedir. Kosova'nın ABD'ye gerçekleştirdiği ihracat da benzer şekilde Dıraş limanı üzerinden gitmektedir. Ayrıca, Arnavutluk'un Porto Romano, Yunanistan'ın Selanik ve Karadağ'ın Bar limanları da az da olsa deniz taşımacılığında kullanılmaktadır.

Kosova 10.905 km2'lik bir alanı kaplamaktadır. Karayolu ağı 2.434 km uzunluğunda olup, 137,2 km'si (%5,6) otoyol, 753 km'si (%30,94) ulusal yol, 1.495 km'si (%61,42) bölgesel yol ve 18,8 km'si (%2,00) bağlantı yollarından oluşmaktadır.

Kosova'nın toplam demiryolu hattı 335 km olup bunun 105 km'si duraklı ve 103 km ise sanayiye hizmet veren hattır. Kosova demiryollarının kuzeyde Leshak ve Podujeve hatları üzerinden Sırbistan ile, Hani i Elez hattı üzerinden de güneyde Kuzey Makedonya ile bağlantıları mevcuttur. 1999 savaşı sonrasında Sırbistan Hükümeti Kosova'da bulunan demiryollarına ait önemli olan tüm parçaları Sırbistan'a taşıyarak Kosova demiryollarının envanterini boşaltmıştır. Kosova'da 2002 yılından beri demiryolları üzerinden mal taşımacılığı bulunmakta olup söz konusu taşımacılık güzergâhı olarak yalnızca Kuzey Makedonya güzergâhı kullanılmaktadır. Hâlihazırda Kosova Demiryolları işletmesi olan Trainkos tarafından ticari mal ve konteyner taşımacılığı yapılmaktadır.

Kosova'nın denize kıyısı olmamakla birlikte denizyolu taşımacılığında Arnavutluk'un Dıraç ve Yunanistan'ın Selanik limanları ülkeye en yakın olması nedeniyle en çok kullanılan limanlardır. Ancak her iki liman üzerinden de gelen mallar, hâlihazırda demiryolu hatları bulunmaması nedeniyle kamyon taşımacılığı ile karayolu üzerinden taşınmaktadır.

Kosova'da 1 adet uluslararası havalimanı bulunmakta olup söz konusu havalimanı üzerinden de az da olsa havayolu taşımacılığı gerçekleştirilmektedir. Ülkemiz, Kosova'nın ülkeler itibariyle en çok ithalat yaptığı birinci ülke konumundadır. Türk Hava Yolları'nın Kosova'ya gerçekleştirdiği yolcu seferlerinde aynı zamanda mal taşımacılığına yönelik kargo hizmetleri de vermektedir.

Havayolu üzerinden yılda yaklaşık 200 ton mal taşımacılığı yapılmakta olup söz konusu taşımacılığın yaklaşık %50'si (yıllık 100 ton) THY tarafından gerçekleştirmektedir.

Kosova Altyapı Bakanlığı Yolcu ve Mal Taşımacılığı Genel Müdürlüğü'nden alınan bilgilere göre taşımacılık konusunda Kosova'nın 12 AB üyesi ülke ile işbirliği anlaşmalarının bulunduğu, 6 AB üyesi ülke ile teknik protokollerin yürürlükte olduğu bilgisi edinilmiştir.

Kosova'nın denize kıyısı olmadığından limanı bulunmamaktadır. Ancak, Arnavutluk Hükümeti ile yapılan anlaşma ile 1 Ekim 2022 tarihinden itibaren Dıraç şehrinde bulunan Dıraç limanında ve yine Arnavutluk'taki Porto Romano limanında Kosova hükümeti adına Gümrükleme ofisleri açılmış ve hizmet verilmeye başlanılmıştır. Kosova'nın toplam yüzey ölçümü 10.905 km² olup ülkenin küçük olmasından dolayı ülkede önemli lojistik veya ticaret merkezleri bulunmamaktadır.

Kosova'nın toplam nüfusu 1,6 milyon olup 500 bin kadar vatandaşı da yurt dışında ikamet etmektedir. Kosova diasporasının büyük bölümü Almanya, İsviçre, Avusturya gibi AB ülkelerinde yaşamakta olup bu durum ülkenin ticari rotalarını da etkilemektedir.

İthalat taşımacılığında ise en önemli ticari rotalardan birisi Türkiye'dir. Türk malları genellikle Bulgaristan üzerinden Kuzey Makedonya ve Kosova'nın Hani i Elezit sınır kapısından ülkeye giriş yapmaktadır. Deniz yoluyla gelen mallar ise, Kosova'nın güneyinde yer alan Morina sınır kapısından giriş yapmaktadır. AB ülkeleri ile olan ticarette ise ürünler ağırlıkla Sırbistan üzerinden Kosova'ya taşınmaktadır. Kosova'nın biri havalimanında olmak üzere toplamda 11 adet gümrük terminali bulunmaktadır.

Kosova'da Türk şirketlerimizin lojistik alanında yaşadığı önemli sorunlardan biri sigorta konusundadır. Kosova'nın siyasi nedenlerden ötürü uluslararası sigorta sistemine dâhil olamaması nedeniyle Türkiye'den Kosova'ya taşımacılık yapan araçlar Kosova geçişlerinde sigorta yapmak zorunda kalmaktadır.

Diğer bir sorun ise, Türkiye'den Kosova'ya yapılan ihracatta Kosova Gümrük Müdürlüğü'nün yabancı menşeli malların değerini, resmi faturada gösterilen değerinden daha yüksek belirleme yönünde temayül sergilemesidir. Bahse konu uygulama yalnızca ülkemiz ürünlerine yönelik olmamakla birlikte durumdan olumsuz etkilenen firmalarımız bulunmaktadır. Yeniden değerlendirme nedeniyle Türk menşeli ürünler için daha fazla gümrük vergisi KDV ödenmesi ve gümrükte fazladan zaman kaybı yaşanmasına neden olmaktadır.

Kosova üretim imkânları kısıtlı, ekonomisi ithalata dayalı bir ülke olması sebebiyle, tüketim ihtiyaçlarını büyük bir bölümünü ithalat yaparak karşılamakta olup, 2025 yılında ihracatın ithalatı karşılama oranı %13,3'tür. Türkiye, Kosova'nın en fazla ithalat yaptığı ülke konumundadır. Bu açıdan bakıldığında, özellikle Türk ürünlerini taşıyan araçların büyük bir bölümünün ülkemiz araçları olduğu ve Kosova'nın ülkemiz lojistik firmaları için önem arz ettiği görülmektedir.

3.14 Dağıtım Kanalları

Kosova'da şirket kurarak piyasaya girmek için, Türkiye'de kurulu şirket ile organik bağa sahip Kosova'da yeni bir firma kurmak ve böylelikle ülkemizin sunduğu ihracat teşviklerinden yararlanmak, Kosova'da kiralanan depo/mağazanın ve tanıtım giderlerinin yarısının devlet tarafından karşılanması sebebiyle ihracatçı firmaya pazara girişte maliyet avantajı sağlayacaktır.

Firmalarımız Kosova'da yeni bir firma kurabilecekleri gibi Türkiye'deki firmalarının bir şubesini de Kosova'da açabilmektedir. Kosova'da firma kurulumu açısından yerli/yabancı ayrımı yapılmadığı gibi, yurtdışına kar transferinde de herhangi bir engelle karşılaşılmamaktadır.

Firmalarımız, Kosova'da doğrudan şirket kurup faaliyete başlayabilecekleri gibi özellikle sektörde faaliyet gösteren yerli firmalara distribütörlük anlaşması ile veya yapı marketler aracılığıyla ürünlerini satma modelini uygulayabilmektedirler.

3.15 E-Ticaret (Sınır Ötesi E-Ticaret/E-İhracat)

Kosova Telekom düzenleyicisinin verilerine göre, Kosova hanelerinin %90'ından fazlası düzenli olarak internet kullanmakta olduğu ve mobil internet kullanan bireylerin sayısı toplam mobil kullanıcıların %92,3'üne ulaşmıştır. Kosova e-ticaret sektörü son yıllarda gelişmeye başlayan ve potansiyel barındıran bir durumdadır. Dijitalleşme ve alt yapının buna yönelik olarak dönüştürülmesi konularındaki projelerin ilerleyen dönemde e-ticarete de yansımalarının görülmesi beklenmektedir.

3.15.1 Ülkedeki Pazaryerleri

Kosova'nın yüzölçüm itibarıyla küçük bir ülke olmasından dolayı, plastik sektöründe faaliyet gösteren büyük firmaların ağırlıklı olarak Başkent Priştine olmak üzere, Prizren ve Gilan gibi şehirlerde de faaliyet yürüttükleri görülmektedir.

3.15.2 Özel Günler, Bayramlar v.b.

Kosova'da resmi tatiller aşağıdaki gibidir:

a) Yeni Yıl 1 ve 2 Ocak günleri

b) Ortodoks Noel'i 7 Ocak

c) Kosova Cumhuriyeti'nin Bağımsızlık Günü, 17 Şubat

d) Ramazan Bayramı birinci günü

e) Kosova Cumhuriyeti Anayasa Günü, 9 Nisan

f) Katolik paskalyası, Pazartesi yortu günü

g) Ortodoks paskalyası, Pazartesi yortu günü

h) Uluslararası Emekçiler Günü, 1 Mayıs

i) Avrupa Günü, 9 Mayıs

j) Kurban Bayramı birinci günü

k) Katolik Noel'i, 25 Aralık

olarak uygulanmaktadır. Söz konusu resmi tatil veya bayram günleri cumartesi veya pazar gününe rastlarsa pazartesi günü resmi tatil yapılmaktadır.

3.15.3 En Çok Kullanılan Sosyal Medya Platformları

Kosova'da en çok bilinen ve kullanılan sosyal medyada platformları (en çok takipçi sayısına sahip) Facebook, İnstagram ve Linkedn olup, buralar üzerinden şirketler tanıtım ve satışlarını gerçekleştirebilmektedir.

3.15.4 E-Ticaretteki Gümrük Vergileri ve Muafiyetleri

Kosova'da düşük değerli gönderiler belirli bir tutara kadar ithalat vergilerinden muaftır. Ancak bazı ürün grupları bu muafiyet kapsamına girmemektedir. Küçük Değerli Gönderiler: Kosova dışından doğrudan Kosova'daki bir alıcıya gönderilen ve toplam değeri 35 Euro'yu geçmeyen düşük değerli mallar, ithalat vergilerinden muaftır.

Gerçek Kişiler Arasındaki Gönderiler: Ticari olmayan ve bireysel kullanım amaçlı olmak kaydıyla, Kosova dışındaki bir gerçek kişiden Kosova'daki başka bir gerçek kişiye gönderilen ve toplam değeri 50 Euro'yu geçmeyen mallar ithalat vergilerinden muaftır. Değer sınırını aşan gönderilerde sadece sınır altındaki kısımdan muaftır.

Karar bağlantısı: https://dogana.rks-gov.net/SharedFolder/DocumentFiles/Vendimi%20i%20Ministrit%20nr%2001_492_27.05.2024%20lidhur%20me%20nenin%20374%20dhe%20377.pdf

3.15.5 E-Ticarete Yönelik Düzenlemeler

Bilgi Toplumu Hizmetleri Hakkında Kanun (Kanun No. 04/L-094), elektronik belgeleri kâğıt belgelerle eşdeğer kabul eder ve e-ticaret, e-bankacılık ve e-devlet gibi elektronik hizmetlerin kullanımını kolaylaştırır. Ayrıca elektronik imzalar ve veri güvenliği konularını da düzenler. Yasa bağlantısı: https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2811

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun (Kanun No. 06/L-034), satıcılar ile tüketiciler arasındaki mesafeli sözleşmeleri düzenler ve çevrimiçi işlemlerde tüketici haklarını güvence altına alır. Ürün bilgileri, fiyatlandırma ve sözleşmeden cayma hakkı gibi konularda açık bilgi verilmesini zorunlu kılar. Yasa bağlantısı: https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=16551

Elektronik Kimlik Tanımlama ve Güvenilir Hizmetler Hakkında Kanun (Kanun No. 08/L-022), Ocak 2022'den itibaren yürürlükte olup, elektronik kimlik tanıma yöntemlerini, elektronik imzaları, mühürleri ve zaman damgalarını düzenleyerek elektronik işlemlere yasal geçerlilik kazandırır. Yasa bağlantısı: https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=51618

Elektronik Haberleşme Hakkında Kanun (Kanun No. 04/L-109), elektronik haberleşme hizmetlerini denetler ve hizmet sağlayıcıların faaliyete başlamadan önce Elektronik ve Posta İletişimi Düzenleme Kurumu'na (ARKEP) bildirimde bulunmalarını şart koşar. Yasa bağlantısı: https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2851

3.15.6 E-Ticarete Yönelik Lojistik Hizmetleri (Hızlı kargo ve sipariş karşılama hizmetleri (fulfillment) sunan firmalar v.b.)

Hızlı Kargo ve Kurye Hizmetleri, Kosova'da "Posta Hizmetleri Hakkında Kanun" (Kanun No. 06/L-038) kapsamında düzenlenmiştir. Bu kanuna göre:

- Lisans Zorunluluğu: Hızlı kargo ve kurye hizmeti sunmak isteyen firmaların, Elektronik ve Posta İletişimi Düzenleme Kurumu'ndan (ARKEP) genel veya bireysel yetkilendirme alması gerekmektedir.
- Hizmet Standartları: Kurye hizmeti sağlayıcıları, gönderilerin alıcıya şahsen teslimini ve teslimatın imzayla belgelenmesini sağlamakla yükümlüdür. Ayrıca, teslimat süresi garantisi ve gönderi takibi gibi hizmetleri sunmaları beklenmektedir.

Sipariş Karşılama (Fulfillment) Hizmetleri kapsamında, Kosova'da fulfillment hizmetleri sunan firmalar, genellikle lojistik ve depo yönetimi alanında faaliyet gösteren şirketlerdir. Bu firmalar:

- Gümrük Mevzuatına Uyum: İthal edilen ürünlerin depolanması ve dağıtımı süreçlerinde, Kosova Gümrük Mevzuatı'na uygun hareket etmeleri gerekmektedir. Özellikle, ithalat beyannameleri ve vergi yükümlülükleri konusunda dikkatli olunmalıdır.
- Tüketici Koruma: Fulfillment hizmetleri sunan firmalar, tüketici haklarını koruma amacıyla, ürünlerin zamanında ve hasarsız teslimatını sağlamakla yükümlüdür. Ayrıca, iade ve değişim süreçlerinde şeffaf ve adil bir politika izlemeleri beklenmektedir. Yasa bağlantısı: https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=18419

3.16 Tanıtım ve Pazarlama

Tanıtım ve pazarlama faaliyetleri 06/L-034 sayılı Tüketiciyi Koruma Yasası kapsamında düzenlenmiştir. İlgili yasa ve ilgili dijital pazarlama düzenlemelerine göre, tüketicilere yönelik reklam ve kampanyalarda yanıltıcı bilgiye yer verilmesi yasaktır; promosyon, indirim ve kampanyalar şeffaf biçimde sunulmalı ve gerçek fiyat avantajları açıkça belirtilmelidir. E-posta, SMS ve sosyal medya gibi dijital kanallarla yapılan pazarlama faaliyetleri için tüketiciden önceden açık rıza (opt-in) alınması zorunludur. Elektronik tanıtımlarda hizmet sağlayıcının adı, adresi ve iletişim bilgileri görünür olmalı; ürün ya da hizmetin özellikleri, fiyatı, teslimat süresi ve iade hakkı hakkında eksiksiz bilgi sunulmalıdır. Ayrıca, e-posta bültenleri ve çevrim içi reklamlar için tüketiciye çıkış (opt-out) imkânı tanınmalıdır. Pazarlama faaliyetlerinde kullanılan kişisel veriler, Kosova'nın veri koruma mevzuatına uygun şekilde işlenmeli ve üçüncü taraflarla paylaşım ancak tüketicinin yazılı onayıyla gerçekleştirilmelidir.

Plastik sektöründe tanıtım ve pazarlamada en çok kullanılan yöntemin ise toptan satış yapan şirketler tarafından KOBİ'lere hitaben düzenlenen seminerler ve sosyal medya platformları üzerinden gerçekleştirilen tanıtım faaliyetleridir.

3.17 Sektörde Tüketici /Alıcı Tercihleri ve Son Trendler

Kosova'da genel itibariyle plastik sektöründe tüketicilerin son yıllardaki tercihinde, standart beyaz renkte olan pvc yerine antrasit renkli pvc ürünlere olan talebin arttığı gözlemlenmektedir. Ülkede sosyal medya veya elektronik ticaret üzerinden plastik satışı çok düşük düzeydedir.

3.18 Sektörde Vergiler (gümrük vergisi, katma değer vergisi, özel tüketim vergisi, ilave gümrük vergisi, anti damping vergisi v.b.)

Kosova'da plastik sektöründe ithalat ve vergi uygulamaları, uluslararası ticaret politikaları ve yerel mevzuatla şekillenmektedir. CEFTA, AB ülkeleri, Büyük Britanya ve Türkiye ile serbest ticaret anlaşmaları kapsamında, bu ülkelerden ithal edilen plastik ürünleri çoğunlukla gümrük vergisinden muaftır. Ancak, bu anlaşmalar dışında kalan ülkelerden yapılan ithalatlarda sabit %10 oranında gümrük vergisi uygulanmaktadır.

İthal edilen tüm ürünler için %18 oranında Katma Değer Vergisi (KDV) tahsil edilmektedir. Bazı özel ürün gruplarında, özellikle enerji yoğun üretim süreçlerinden geçen ürünlerde, özel tüketim vergisi de uygulanabilir. Örneğin, petrol, tütün ve alkollü içecekler gibi ürünler bu vergiye tabidir. Kosova'nın Entegre Gümrük Tarifesi, ürün bazında detaylı vergi oranlarını ve uygulama esaslarını belirlemektedir. Bu sistem, ithalatçıların ürünlerine uygulanacak vergi oranlarını önceden öğrenmelerine olanak tanır.

Kosova Gümrükler Müdürlüğü Kosova Entegre Gümrük Tarife Cetveli: https://dogana.rks-gov.net/CustomsFee

3.19 Varsa Sektöre Yönelik ve Genel Tarife Dışı Engeller

Kosova'da plastik sektöründe tarife dışı engel bulunmamaktadır.

4. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar (Örnek: artan talep, e-ticaretin yaygınlaşması, ülkemizle yapılan Serbest Ticaret Anlaşması v.b.)

Kosova'da son yıllarda artan inşaat sektörü yatırımlarına paralel olarak plastik sektöründeki talep artışı da artarak devam etmektedir. Özellikle 2019 yılında Türkiye ile Kosova arasında yürürlüğe giren Serbest Ticaret Anlaşması (STA) ile birlikte Kosova plastik sektörde ülkemizin potansiyeli bulunmaktadır. Gerek STA ile gümrük vergilerinin bulunmaması gerekse coğrafi yakınlığı gereği ülkemizin Kosova pazarında varlığını artarak devam ettirmesindeki en önemli fırsatlardır. Diğer taraftan ihracatımızın artarak devam etmesindeki diğer önemli bir husus da tedarik zincirinde fiyat-kalite konularının dışında firmalar arasındaki güvenilirlik düzeyidir.

5. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler (Örnek: yoğun rekabet ortamı, korumacı politikalar, tüketici tercihlerinde farklılıklar, ekonomik dalgalanmalar, siyasi istikrarsızlık v.b.)

Kosova'da üretim genel anlamda kısıtlı olup, ülke ekonomisinin ithalata dayalı olması dolayısıyla birçok sektörde düşük seviyede olan üretim, plastik sektöründe farklılık arz etmektedir.

Ülkede plastik üretiminin ve ihracatının da yıldan yıla arttığı sektörde 2025 yılı toplam ithalatın 320,7 milyon € iken, toplam ihracat ise 115 milyon € olması sektörde kısmen bir dengenin var olduğunu göstermektedir. Hammadde tedarik sıkıntısı ve artan hammadde maliyetleri, Kosova'daki plastik sektörünün artan hızla gelişimi önündeki en önemli kısa vadeli sorunlardan birisi olmaya devam etmektedir.

Ayrıca, nitelikli işgücünü yeterince sağlayamadığı ve sektörde kalifiye çalışan sıkıntısının günden güne arttığı, özellikle 01.01.2024 tarihi itibariyle Kosova vatandaşlarının AB'ye vizesiz seyahat hakkını elde etmesi ile birlikte genç ve kalifiye nüfusun göçü ile birlikte diğer birçok sektörde olduğu gibi plastik sektöründe de personel istihdamında daha fazla sıkıntılar yaşandığı bilinmektedir.

Diğer taraftan, Kosova 2008 yılında bağımsızlığını ilan eden Avrupa'nın en genç ülkesidir. Bağımsızlığını ilan etmiş olmasına rağmen halen birçok ülke tarafından resmi olarak tanınmamaktadır. AB üyesi 5 ülke tarafından resmi olarak tanınmayan Kosova, Birleşmiş Milletler üyesi değildir. Ülkenin Dünya Ticaret Örgütü'ne de üye olmamasından kaynaklı olarak istatistiki verilere erişim konusunda ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Kosova ekonomisine ve sektörlere ilişkin detaylı verilerin bulunmaması ve ekonomideki yüksek kayıt dışılık düzeyi, plastik sektörünün genel büyüklüğünün ve performansının doğru bir şekilde değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır.

6. Plastik Sektöründe İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler

Kosova'da plastik sektöründe fiyatın yanı sıra, ürüne duyulan güven, marka, kalite, paketleme, reklam ve pazarlama, teslimat süresinin hızlı olması gibi unsurlar satışı etkileyen ana faktörler olarak sıralanabilmektedir.

Ayrıca, ülkemizden gerçekleştirilecek sektörel ticaret heyetleri veya doğrudan şirketler tarafından gerçekleştirilen ülke ziyaretleri çerçevesinde yerli firmalar ile yapılan B2B görüşmelerinin veya saha ziyaretlerinin de işbirliklerinin doğmasına ve ihracatımızın artmasına doğrudan etki etmektedir. Diğer taraftan, ülke ziyaretleri çerçevesinde işadamlarının Kosova'da faaliyet gösteren etkin ticaret odaları ile de görüşülmesinin fayda olduğu değerlendirilmektedir.

7. Belirtilmesinde Fayda Görülen Diğer Hususlar

Kosova'da son yıllarda artan kişi başına milli gelire paralel olarak tüketim ve tüketim malları ithalatı hızla artmaktadır. Tüketicinin ürün tercihinde fiyat ve kalite değerlendirmesi önem kazanmaktadır.

Ülkeye giren ithal malların kalite ve sağlık standartlarına uygunluğu ve risk analizleri yönünden değerlendirme yapılmaktadır. Tüketicilerin kalite konusundaki hassasiyeti de dikkate alınarak ülkeye ihraç edilecek ürünlerin kalite ve sağlık standartlarına uygunluğu üzerinde önemle durulması gereken bir konudur.

Ürünlerin kalite koşullarının yanı sıra, satış sonrası hizmet ve ürün garantisi sağlanması da, diğer birçok pazarda olduğu gibi Kosova piyasasında da ihracatçılarımızın üzerinde önemle durması gereken bir husus olarak değerlendirilmektedir.

İhracatçı firmalarımızın Kosova piyasasına mal satışlarında çoğunlukla alıcı ile bir satış sözleşmesi imzalanmamakta, ticaret daha çok konsinye usulde yapılmaktadır. Bu şekilde yapılan satışlarda, paranın tahsili aşamasında zaman zaman sorun yaşanmaktadır. Bu durumda, çoğu zaman

hukuki yollarla çözüm arayışına gidilmektedir. Kosova'da avukatlık ücretleri ile mahkeme masrafları yüksek olup, mahkeme sürecinin uzun sürebilmesi nedeniyle ticari sorunların çözümü zaman almaktadır. Ayrıca, mahkemenin lehte neticelenmesi halinde dahi borçlunun mal varlığını başkalarına devirle karşı karşıya kalınarak, alacak tahsil edilememektedir. Dolayısıyla, ihracatçılarımızın ileride zor durumda kalmamaları açısından ticari ilişkilerini, satış sözleşmesi yoluyla ve akreditifle ödeme şeklinde yürütmeleri tavsiye edilmektedir.

Amerikan Ticaret Odası ve Kosova Ekonomi Odası içinde oluşturulan Tahkim Kurulları firmalar arasında ihtilafları çözmeye yetkili kılınmıştır. Mahkemeye gitmeden Tahkim Kurullarına başvurularak firmalar arasındaki ihtilafların çözümü mümkün hale getirilmiştir. Ancak Tahkim Kurullarının bu hizmetlerinden yararlanabilmek için ticari sözleşmelere uyuşmazlık çıkması halinde uyuşmazlığın çözümü için adı geçen Tahkim Kurullarına başvurulacağı ibaresi eklenmelidir. Tahkim Kurulları mahkemeden çok daha kısa bir sürede karar vermekte ve maliyeti ise mahkeme maliyetlerinin üçte biri kadar olmaktadır. Tahkim Kurullarının kararları kesindir ve temyizi mümkün değildir.

Ayrıca, 21 Ocak 2022 tarihinde Kosova Cumhuriyeti Meclisi ticaret alanında hukuk süreçlerinin iyileştirilmesi amacıyla Ticaret Mahkemesi ihdas edilmesi kararını onaylamıştır. 1 Ağustos 2022 tarihinde resmen hizmet vermeye başlayan Ticaret Mahkemesi, ticari, ekonomik ve mali nitelikteki konulara bakacak olup, birinci ve ikinci derece olmak üzere iki daireden oluşmaktadır.

Diğer taraftan, belirtmekte fayda görülen bir diğer husus ise, bölgede güçlü olan Alman, Makedon ve Arnavut firmaların Kosova'daki yüksek piyasa payları göz önünde bulundurularak, ihracatçılarımızın Kosova pazarına giriş konusunda mevcut rekabeti de dikkate alarak, uzun vadeli hedeflerle pazara girme çalışmaları yapmaları tavsiye edilmektedir.

8. Genel Değerlendirme

Kosova'da plastik sektörünün gelişimine katkı sunabileceği değerlendirilen hususlar; sektöre ilişkin organize sanayi vb. yapıların oluşturulması ve desteklenmesi, sektöre ilişkin birliklerin veya derneklerin kurulması, yatırım ve teknolojinin teşvik edilmesi, üretim maliyetlerini düşürücü devlet desteklerinin geliştirilmesi, istihdamı artırmaya yönelik teşvik mekanizmalarının oluşturulması gibi adımlar atılması olarak sıralanabilmektedir.

Bu çerçevede, Kosova'nın plastik sektöründeki üretim ve ihracat ile potansiyel barındıran bir ülke olduğu, diğer taraftan sektörde yukarıda bahsi geçen hususlarda atılacak olası adımlar ile, üretim ve yatırımı artıracağı, sektörün büyüyeceği ve ülkemiz yatırımcıları ve iş insanları için fırsatlar getireceği değerlendirilmektedir.

9. Yararlı Adresler

T.C. Priştine Büyükelçiliği
Adres : Ismail Qemajli No:59 Arberia-Priştine
Tel : 00 383 38 226 044
Faks : 00 383 38 226 031
Web : http://pristine.be.mfa.gov.tr/
E-mail : embassy.prishtina@mfa.gov.tr

T.C. Priştine Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği
Adres : Imzot Nike Prella No:42 Ulpiana-Priştine
Tel : 00 383 38 606 599
Faks : 00 383 38 606 588
E-mail : pristina@ticaret.gov.tr

Kosova Türkiye Ticaret Odası
Adres : Imzot Nike Prela No:42 Ulpiana / Priştine
Tel : 00 383 38 550 100
Web : www.kt-to.org
E-mail : info@kt-to.org

Kosova Ekonomi Odası
Adres : Nëna Terezë Street 20 Priştine
Tel : 00 383 38 224 299
Faks : 00 383 38 180 307
Web : www.oek-kcc.org
E-mail : info@oek-kcc.org

Türkiye İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA) Kosova Ofisi
Adres : Edvard Lir No: 4 Arberia Priştine
Tel : 00 383 38 234 454
E-mail : pristine@tika.gov.tr

THY Türk Hava Yolları
Adres : Rr. Fehmi Agani Nr:32 Priştine
Tel : 00 383 38 240 600
00 383 38 240 800

Kosova Dışişleri ve Diaspora Bakanlığı
Nena Tereze Hükümet Binası Priştine
Tel : 00 383 38 213 963
Faks : 00 383 38 213 985
Web : https://mfa-ks.net/
E-mail : mfa@rks-gov.net

Kosova Sanayi, Girişimcilik, Ticaret ve İnovasyon Bakanlığı
Adres : Lagjja e Spitalit, rr."Muharrem Fejza" p.n, Priştine
Tel : 00 383 38 512 059

00 383 38 512 133
Web : https://mint.rks-gov.net/
E-mail : zkp.mti@rks-gov.net

Kosova Ekonomi Bakanlığı
Adres : Zahir Pajaziti Meydanı Nr. 36 Priştine
Tel : 00 383 38 200 215 05
Web : https://me.rks-gov.net/
E-mail : me.info@rks-gov.net

Kosova Maliye Bakanlığı
Adres : Mother Teresa Str. Hükümet Binası Priştine
Tel : 00 383 38 200 34 339
Web : https://mf.rks-gov.net/
E-mail : kabineti.mf@rks-gov.net

Kosova Gençlik ve Spor Bakanlığı
Adres : Mother Teresa Str. Priştine
Tel : 00 383 38 211 637
Web : info.mkrs@rks-gov.net
E-mail : https://www.mkrs-ks.org/

Kosova Eğitim ve Bilim Bakanlığı
Adres : Agim Ramadani Priştine
Tel : 00383 38 213 327
Web : https://masht.rks-gov.net/
E-mail : Gezim.Berisha@rks-gov.net

Kosova Çevre ve Mekansal Planlama Bakanlığı
Eski Germija Binası Priştine, 10000
Tel : 00 383 38 200 32 004
Faks : 00 383 38 200 32 041
Web : https://www.mit-ks.net/
E-mail : mi.info@rks-gov.net

Kosova Gümrük İdaresi
Adres : Prishtinë, Kosovë
Tel : 00 383 38 548 788 -540 350
Faks : 00 383 38 542 411- 542 065
Web : https://dogana.rks-gov.net/
E-mail : info@dogana-rks.net

Kosova İstatistik Ajansı
Adres : Zenel Salihu No: 4 Priştine
Tel : 00 383 38 200 31 129
Web : http://ask.rks-gov.net/
E-mail : infoask@rks-gov.net

Kosova Yatırım Teşvik Ajansı

Adres : Lagjja e Spitalit, rr."Muharrem Fejza" p.n, Priştine
Tel/Faks: 00 383 38 200 36 542
Web : https://kiesa.rks-gov.net/
E-mail : info.kiesa@rks-gov.net

Kamu İhale Düzenleme Komisyonu
Adres :Ndertesa e ish Germise Zona B Priştine
Tel : 00 383 38 213 709
Web : https://e-prokurimi.rks-gov.net/
E-mail : rregullat.krpp@rks-gov.net

Dünya Bankası Kosova Ofisi
Adres : Rr. Prishtine – Fushe Kosove / Priştine
Tel : 00 383 38 224 454
Faks : 00 383 38 224 452
Web : https://www.worldbank.org/en/country/kosovo
E-mail : pic-kosovo@worldbank.org

Uluslararası Finans Kurumu IFC Kosova Ofisi
Adres : Rr.Lidhja e Pejes No 177, Priştine
Tel : 00 383 38 224 454
Web : https://www.ifc.org/en/contact-directory
E-mail : rmustafa@ifc.org

Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası EBRD Kosova Ofisi
Adres : Rr. Prishtinë - Fushë Kosovë, Priştine
Tel : 00 383 38 242 07000
Web : https://www.ebrd.com/home/what-we-do/where-we-invest/kosovo.html

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (OSCE)
Tel : 00 383 38 500 162; 240 100
Faks : 00 383 38 240 711

10. Kaynakça

Kosova Gümrük Müdürlüğü; https://dogana.rks-gov.net/

Kosova İstatistik Ajansı; https://ask.rks-gov.net/

Kosova Sanayi, Girişimcilik ve Ticaret Bakanlığı; https://mint.rks-gov.net/

Kosova Yatırım ve İşletme Destek Ajansı; https://kiesa.rks-gov.net/